

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

NYNÄS HAMN.

10DE ÅRG.

DEN 31 JANUARI 1909

N° 18

H 8 D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Klisché: Bengt Sjöforsparn.

Karl Gustaf.

KARL STARBÄCK.

45 ÅR DEN 26 DECEMBER 1908.

Den som i ungdomsstadn vid Fyris i början på 90-talet såg den glade sångarbrodern Kalle Starbäck skämta och glamma i vänners lag, väntade nog icke att blott ett årtionde senare återfinna honom i riksdagen som statsutskottsledamot och specialist på lönerogleringsfrågor. Men så kan en omplantering ur det akademiska i det praktiska livets luftstreck förändra. Eller skola vi kanske hellre säga utveckla. Ty den ärade representanten i Andra Kammaren för Gäfle stad, lektor Karl Starbäck, har fortfarande i behåll hela den unge studentens och docentens glada håg och intresse för andlig och vetenskaplig kultur, äfven sedan hans under riksdagsarbetet och vid kommittéarbeten inlagda förtjänster i riksfänansiella värf förskaffat honom en plats som fullmäktig i kungl. telegrafstyrelsen. Och hette det om honom på 1880- och 90-talet att han var känd som en af det nordsvenska universitetets populäraste personligheter, kan detsamma väl sägas om honom nu såsom en af riksdagens.

Karl Starbäck är född i Norrköping den 26 december 1863 och son till den bekante historikern och romanförfattaren, lektor Carl Georg Starbäck, och dennes maka, Mathilda Carolina Hallgren. Sitt praktiska påbrå har han måhända efter farfadern, bergstjänstemannen Nils Starbäck, som bröt med den redan från början af 1600-talet bekanta släktens prästerliga traditioner och för sina förtjänster och uppfinningar på järnhandteringens område utmärktes med järnkontorets stora medalj. Efter afslutade skolstudier blef Karl Starbäck student i Uppsala 1883 och fyra år senare filosofie kandidat. Som hufvudstudium valde han de biologiska vetenskaperna och mottog, efter att 1892 ha aflagt filosofie licentiatexamen och utgifvit flera botaniska afhandlingar, år 1895 förordnande som docent i botanik, sedan han året förut förvärfvat sig den akademiska graden. För studierna hade han, som ofvan antydt, icke försummat studentlivet. Inom sångarvälden i Uppsala intog han ett framstående rum, men han deltog äfven med iver i det uppvaknande studentlif med allvarliga intressen, som vid denna tid utvecklade sig kring den af Karl Staaff m. fl. 1883 stiftade frisinnade diskussionsföreningen Verdandi. Då befordringsutsikterna på den akademiska banan i det ämne, hvaråt han ägnat sig, voro ringa, öfvergick han emellertid snart i de allmänna läroverkens tjänst. Redan 1897 lämnade han docenturen för en adjunktbeftattning i Hudiksvall och befordrades 1902 därifrån till det lektorat i naturalhistoria och kemi vid Gäfle läroverk, han ännu innehar. Inom båda samhällena förvärfvade han varma sympatier och blef lika högt uppburen som lärare, populärvetenskaplig föreläsare och personlighet.

Det väckte därför föga öfverraskning, när valmännen i Hudiksvall—Östersunds-kretsen, då de 1902 hade att se sig om efter en efterträdare i Andra Kammaren till sin förutvarande, om den frisinnade saken högt förtjänste lektor S. J. Kardell i Östersund, läto sina blickar stanna vid adjunkten Starbäck. Som representant för denna krets hade han säte i kammaren äfven valperioden 1903—05, ehuru det redan vid valet var känt, att han skulle aflytta till Gäfle: så stort var förtroendet till hans förmåga. Och tre års verksamhet i denna sistnämnda stad var tillräcklig att äfven här förvärfva honom valmännens sympatier. Det väckte icke ringa uppeende, då 1905 han och redaktör K. M. Lindh som liberala kandidater med betydande majoritet segrade öfver bl. a. stadens tidigare riksdagsman sedan tjuo år tillbaka, lektor P. P. Waldenström. Vid fjolårets val förnyades uppdraget.

I riksdagen anslöt sig lektor Starbäck helt naturligt till liberala samlingspartiet, hvars vänstra flygel han kan anses tillhöra. Inom partiet lärde man snart upp-

skatta hans förmåga äfven på andra områden än klubbmästarens, och redan 1903 blef han suppleant i statsutskottet, 1904 dessutom suppleant i det särskilda läroverksutskottet, vid 1905 års båda urtima riksdagar var han suppleant i de särskilda utskotten och 1907 befordrades han till ordinarie ledamot i statsutskottet.

Det är ock i sin egenkap af deltagare i statsutskottets arbeten han förvärfvat sina största riksdagsmeriter, ehuru det icke bör förglömmas, att det är efter motion af honom frågan om våra svenska naturminnesmärken blifvit föremål för beaktande, att han vid 1906 års riksdag tog initiativet till den viktiga lagstiftning, som afser att möjliggöra obligatoriska sammanslutningar af fiskevattensägare för fiskets bedrivande för gemensam räkning, och att han 1907 utverkade riksdagens bifall till inrättande af de välbehöfliga 75 nya adjunktbeftattningar vid läroverken, regeringen saknat mod att begära. Med intresse och iver har han ägnat sig åt alla de vidt skiftande frågor, som förekomma i detta riksdagens utskott, icke blott universitets-, läroverks- och folkbildningsärenden, hvilket ju endast är helt naturligt, eller spörsmål af intresse för landtbruk, fiske och skogsskötsel, hvilka på grund af hans studieriktning ligga honom nära, utan äfven åt militära frågor och framför allt åt lönerogleringsärenden och organisatoriska spörsmål. Sistnämnda förhållande gjorde att han af regeringen insattes i den kommitté för omdaning af telegrafverkets förvaltning, hvars betänkande 1907 i hufvudsak vann riksdagens bifall och som uppställde principer för skötseln af statens affärsdrivande verk, hvilka redan nu torde kunna betecknas som banbrytande. Sedermera erhöi han äfven säte i kommittén för postverkets omorganisation.

Pennteckningen af lektor Starbäck som riksdagsman skulle emellertid vara ofullständig, om icke äfven åt hans egenskaper som debattör skänktes vederbörligt beaktande. Redan den sonora stämman är ägnad att tilldraga honom uppmärksamhet. Än mera blir denna en följd af resonnemangets klarhet och bindande logik, den utomordentliga sakligheten och det ofärliga anknyttandet till realiteter, som han med sina insikter och sitt goda minne till fullo behärskar. Det är väl framför allt detta, som gjort, att Starbäck vunnit äfven landtmännens öra. Till detta kommer sedan skämtets gudomliga gåfva, från den lätta humorn, som han icke gärna helt lämnar å sido, äfven om det gäller de torraste ämnen, och den väl anbragta ironien, hos hvilken dock hos honom sällan finnes något sårande, till det bredt understrukna skämt, hvars gissel den därför utsatte sannerligen icke undgår att känna, och en satir, som aldrig förfelar sitt mål. Redan från början af sin riksdagstid uppskattad som talare hör Starbäck numera till Andra kammarens flitigaste deltagare i debatten, än å statsutskottets vägnar, än och nästan lika ofta som reservant mot dess majoritet. Slagfärdig som han är, gör han emellertid ej sällan inlägg äfven i andra ärenden än dem, i hvilkas utskottsbehandling han deltagit. Särskildt uppmärksammade ha varit hans inlägg under debatterna vid interpellationen till herr Staaff angående det uteblifna åtalet mot "Den gula faran", där han uppträdde som en god del af det liberala partiets taleman, vid den af honom själf framställda interpellationen till statsrådet Hammarskjöld angående dennes ställning till den s. k. biskopspetitionen och under 1907 års stora rösträttsdebatt. Anmärkningsvärdt är hans uppträdande vid olika tillfällen mot förbudslagstiftningen.

Under 1906 års riksdag hörde Starbäck till den dåvarande liberala regeringens bästa stöd under budgetdebatterna, och den plats, han intager i samlingspartiets förtroenderåd, vittnar om, att han alljämt betraktas som en af detta partis förnämsta krafter.

TVENNE GRUPPBILDER. 1. RIKSDAGENS NYKTERHETSGRUPP.

Foto. Almberg & Preinitz, Sthlm.

Kliché. Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Sthlm.—Gbg.

1. Beckman, E., Ordf. 2. von Schèele, K. H. G., v. ordf. 3. Johansson, C. R., Jönköping, sekr. 4. Berg, Osk., Göteborg, kassaförv. 5. Byström, J. J. (1—5 Styrelsen). 6. Ericsson i Vallsta. 7. Eriksson i Grängesberg. 8. Söderbergh i Kärlishamn (6—8 Suppleanter). 9. Wallentin, Smögen. 10. Broomé, Bårslöf. 11. Jansson i Krakerud. 12. Cervin. 13. Wavrinsky. 14. Röing, Gbg. 15. Lundström, Lånus. 16. Lindgren i Skog. 17. Wallis, Curt. 18. Erikson, Öfre Odensvi. 19. Bergman, Ingebrikt. 20. Kvarnzellius. 21. Thavenius. 22. Stårner, Köping. 23. Jonsson i Hå. 24. Carlsson i M Imberget. 25. Strömberg, Trollhättan. 26. Forsell. 27. Rundgren. 28. Sandqvist. 29. Hellberg. 30. Valldén, Landskrona. 31. Larsson i Säby. 32. Nilsson i Skärhus. 33. Hedström. 34. Palmstierna. 35. Kristensson, Gbg. 36. Lundgren, Varberg. 37. Linders. 38. Leksell. 39. Bogren. 40. Jansson i Braten. 41. Wilson. 42. Bäckström. 43. Gustafsson i Wl. 44. Igel.

2. NORDISKA SPELENS GENERALKOMMITTÉ.

Sittande fr. vänster:

Ing. J. Roth, löjtn.
E. Killander, kapten
K. A. B. Amundson, kapten
O. Bergström, dir.
B. Burman, öfverste
V. Balck, doktor
A. Levin, kapten
E. Frestadius, red.
A. Lindman, dir.
O. Roth, kapten
A. Murray.

Foto. Wulff, Sthlm.

SVENSKA BILDER.

Foto. Dahlgren, Upsala

Kitché: Bengt Sjöfversparre.

UPPSALA FYSISKA INSTITUTIONS NYBYGGNAD.

Uppsala nya fysiska institution, hvartill c:a 297,000 kr. anslogos af 1905 års riksdag, är nu i det närmaste färdig.

Den nya byggnaden ligger några hundra meter väster om den gamla, mellan kyrkogården och Botaniska trädgården.

Ritningarna ha gjorts af arkitekten E. Stenhammar samt omarbetats af arkitekten Ture Stenberg.

En parkanläggning torde komma att omge den vackra byggnaden.

Allt större är den uppmärksamhet det läsande Sverige börjat ägna

GULD-AX,

Hvar 8 Dags veckobibliotek för underhållande läsning och tidsfördrif — dess origi-alberätt-lser med sitt iriska innehåll af den mest skiftande art äro lämpliga för en och hvar, och de förtäfliga illusionerna öka i hög grad intresset. Guld-ax bjuder också på mycket annat: En väl illustrerad spännande roman, anekdoter, statistiskt småplock, nötknäppareafdelning, många originella pristäfningar etc. etc.

Allt detta för 10 öre!

Engelbrekts församlings nya kapellbyggnad i Stockholm är nu i det allra närmaste färdig och torde om några veckor blifva högtidligen invigd. I juli 1907 påbörjades arbetet med kapellet, som har ett synnerligt vackert läge på en höjd i Hjorthagen vid Värtan.

Kapellet rymmer omkring 560 personer. Ritningarna äro uppgjorda af arkitekten Berghsten, byggnadsarbetet utfördt under ledning af ingenjör Norrbin.

Kostnaderna belöpa sig till c:a 175,000 kr.

Nyinvigd folkhögskola i Skåne. Lördagen den 16 jan. invigdes Hammenhøgs folkhögskola. Beläget på en höjd mellan Ystad och Simrishamn intager detta solida byggnads-komplex, hvars linjer och former påminna oss om medeltidens arkitektur, en fri och dominerande plats, och vida omkring är detta den andliga odlingens fäste skönjbart för slättbon. Byggnaden är uppförd efter ritningar af de välkända folkhögskolearkitekterna Andreas och Ivar Bentsen från Vallekilde.

Efter fotografi.

Kitché: Bengt Sjöfversparre.

HÄMMENHØGS FOLKHÖGSKOLA OCH DESS REKTOR N. HJ. BOSSON.

Foto, Bergström, Sthlm.

Kitché: Bengt Sjöfversparre.

NY KYRKOBYGGNAD I STOCKHOLM.

Å. Herström
RÅDA ÖDEKYRKA I VÄRMLAND, som önskas flyttad till Skansen.

Den länge närda förhoppningen att bland Skansens samlingar få se en värdig representant för *svensk kyrkobyggnadskonst från medeltiden* tycks nu nalkas sitt förverkligande.

Från Nordiska museets styrelse har nämligen ingått framställning till k. m:t om tillåtelse att flytta Råda ödekyrka i Värmland till Skansen.

Denna kyrka, hvilken är byggd af trä — det är Sveriges kanske äldsta träkyrka — och prydd med målningar från 1300-talet, inköptes redan 1859 af staten för en summa af 2000 rdr. rmt.

*

I närvaro af de kungliga och regeringens förste män samt inför en representativ samling af vetenskapsmän och andra intresserade höll doktor *Sven Hedin* den 22 jan., på inbjudan af Svenska sällskapet för Antropologi och Geografi, i Musikaliska Akademiens stora sal sitt första stora föredrag om den nyss tilländalupna forskningsresan. Föredraget som varade c:a två timmar präglades af en medryckande framställning och åhördes med djupaste intresse. Före detsamma öfverlämnades till doktor Hedin af H. M. Konungen från Antropologiska sällskapet Wahlbergsmedaljen i guld, hvarjämte professor Montelius meddelade att ett belopp af 10,000 kr. donerats till sällskapet för bildande af en Hedinfond till främjande af den geografiska forskningen i Sverige.

(Beträffande d:r Hedins senaste upptäcktsresa i Tibet erinra vi om hans i nr 43 och 44 i fjol införda resebref, med dess talrika charmantia illustrationer, till hvilka H. S. D. — liksom betr. texten — förvärfvat ensam reproduktionsrätt för Sverige)

Kitché - Bengt Silfverparre.
MÅLNINGAR FRÅN 1300-TALET I RÅDA ÖDEKYRKA.

H. S. D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

WAHLBERGSMEDALJEN I GULD TILL D:R SVEN HEDIN.

Kitché - Bengt Silfverparre.

Fjäderfäutställningen i Stockholm.
Sveriges allmänna fjäderäafvelsför-
enings andra slaktdjurs- och produkt-
utställning öppnades den 22 jan. i
gamla Café Rosenbad.

Utställningen är synnerligen rik-
haltig, omfattande ej mindre än 250
nummer. Hufvudgruppen utgöres af
poularder, men äiven andra föremål
som beröra området äro godt före-
trädde, såsom t. ex. transportpackadt,
slaktadt fjäderfä, ägg, fjäder och dun.
I en särskild monter visar Stock-
holms Plymfabrik gången af fjäder-
förädling genom olika stadier fram
till färgskimrande boor och garnityrer.

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

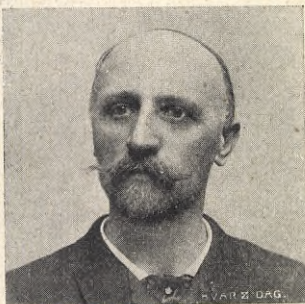

FJÄDERFÄUTSTÄLLNINGEN I STOCKHOLM OCH
DESS FUNKTIONÄRER: 1. Grefve Cl. Lewenhaupt, ordf. i
S. A. F. F. 2. Direktör E. L. Hartman, v. ordf. 3. Godsäg. W. E.
Silfverhjelm, kassör i utst.-komm. 4. Konsulent A. Knutsson. 5. Kon-
sulent B. Palmgren, sekr. i utst.-komm. 6. Ing. C. A. Tamm, led. i S. A. F. F.

Kliché. Korr. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg.

BRUNO SÖDERSTRÖM Å DOC.
PETRINIS TAKYPOD.

Efter porträtt.

Kliché. Bengt Silfversparre.

S. SAHLIN.

Den bekante svenske skidkonstruktören
kamrer *S. Sahlin* och den framstående back-
löparen *Agnar Rehnberg*, båda från Luleå,
ha i dagarne såsom representanter för "Före-
ningen för skidloppningens främjande" — de
första som någonsin utsändts — afrest till
utlandet för att där göra Sverige mer be-
kant, vid täflingar och i diverse sportcentra.

R. torde vara Sveriges f. n. bäste back-
åkare. — Kamrer S. tänker verka äiven för
export af svenska skidor med tillbehör.

*
Takypoden, ett mellanting mellan
velociped och rullskridskor, är den
senaste nyheten på fortskaffnings-
medlens område. Efter många års
experimenterande har dess konstruk-
tör, doc. Edv. Petrini i Uppsala, nu of-
fentligt demonstrerat sin uppfinning.

AGNAR REHNBERG.

STOCKHOLMS NYASTE STORSTADSHOTELL.

Sedan den 23 jan. äger hufvudstaden en ny attraktion. Då öppnades nämligen det nybyggda Grand Hôtel Royal, och förlåten till dess hemlighetfulla inre, dit hittills blott gissningar kunnat förirra sig, drogs undan för en lika talrik som angenämt öfverraskad publik. Att man hade förberedt något storartadt, det visste man sedan år tillbaka, men att det skulle anta denna form och dessa dimensioner, det kom med nyhetens hela behag. Man visste att det nya etablissementet skulle framvisa en s. k. "vinterträdgård", och efter utländska mönster hade man tänkt sig några rabatter här och hvar med div. bord under skuggiga palmer. Men de som haft ledningen om hand, i främsta rummet Grand Hôtels energiska direktis, fru Wilhelmina Skogh, och byggnadens skapare, arkitekt E. Stenhammar, ha syttat högre och hvad de ästadkommit i smak och komfort öfverflyglar ej allenast hvad man tänkt men äfven hvad utlandet har att bjuda på i den vägen.

Man frågar sig undrande om det verkligen är stockholmslifvet, som pulserar utanför byggnadens murar, ty denna interiör med dess färger, lyx och sydlandska inramning, lockar gärna tanken bort till Spaniens eller Italiens solbelysta nejder. Men trots allt detta är det ej meningen att Hôtel Royal skall vara de "upper tens" privilegierade tillflyktsort. Tvärtom afser direktionen att genom moderata priser vädja till den stora allmänheten, och denna beräkning kan ej stå fel, ty aldrig har en vädjan stöds af bättre eller mera lockande förutsättningar. — Af resandenum finnas ett sextiotal.

Efter porträtt. Källa: Sveriges Illustration
WILHELMINA SKOGH,
 Grand Hôtel Royals och Grand
 Hôtels direktis.

HVAR 8 DAG

— 279 —

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM

E. STENHAMMAR, Hotellets arkitekt.
 GRAND HÔTEL ROYAL: Exteriör samt tvenne interiörer från den praktfulla vinterträdgården.

HYLLNINGARNA FÖR AUGUST STRINDBERG OCH SVEN HEDIN.

1. *Sten Sture d. y.* (A. Palme).
2. *Kristina Gyllenstierna* (G. Lundequist)
3. *Gustaf Erikson Vasa* (J. Nilson).

"SISTE RIDDAREN" Å K. DRAMATISKA TEATERN.

I anledning af *August Strindbergs sextioårsdag* spelades hans stycken å fyra af hufvudstadens teatrar. Å *K. Dramatiska teatern* uppfördes den store författarens senaste skådespel — *Siste riddaren*. Gifvetvis knöt sig därför största intresset kring detta och till föreställningen voro biljetterna slutsålda många dagar i förväg.

I ett stigande crescendo upprullar författaren genom fem akter en serie tablåer från riksföreståndaren *Sten Sture d. y. tid*. Många af de historiska personer som skymta bära den *Strindbergiska* tillyxningens säkra form, inramade som de äro i en tidsenlig miljö, och som historiskt skådespel rycker det upp som en värdig länk i den serie som utgått från hans hand.

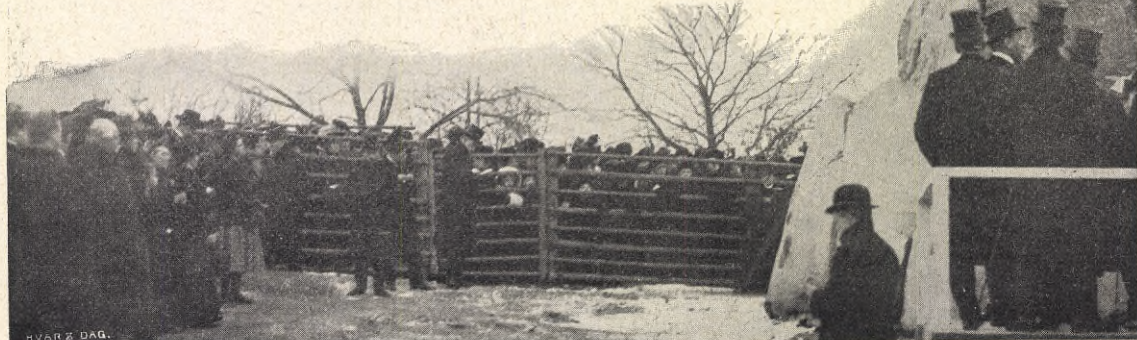
* * *

Som ett nytt led i den hyllning, hvilken efter *dr Sven Hedins* ankomst kommit honom till del från svensk sida, uppvaktade honom Stockholms folkskolebarn på Skansen den 23 jan., och följande dag hyllades han på samma plats medelst en af nykterhetsorganisationernas ungdomsförbund anordnad folkfest.

Foto. Jøger. Sthlm.

Klädte. Bengt Silfverqvist.

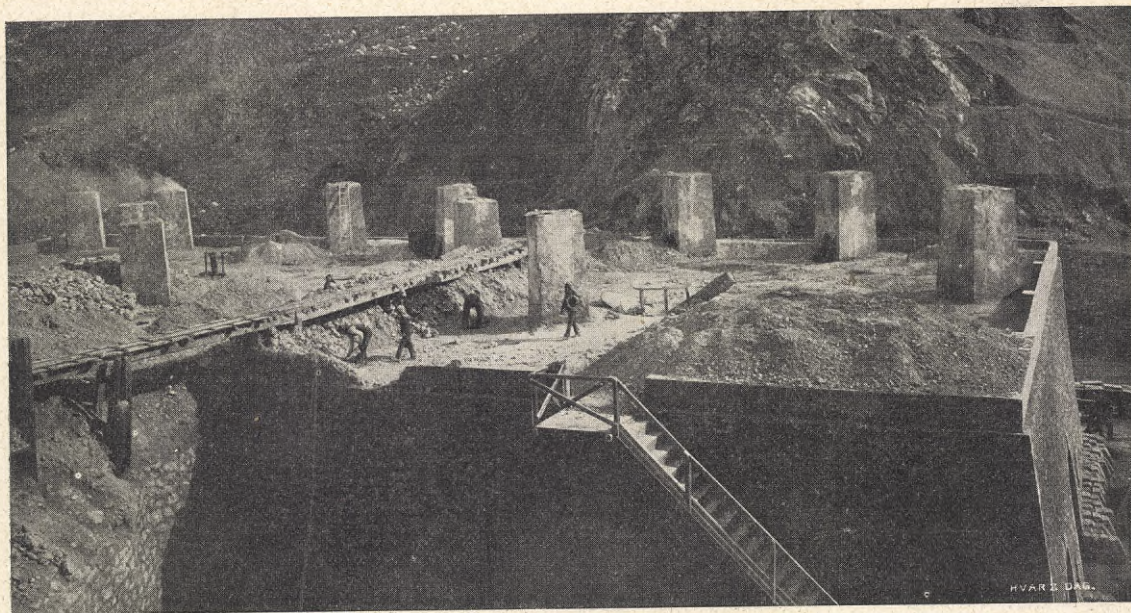
4. *Mätta Dyre* (L. Sandell).

UNGDOMENS HYLLNINGEN 24 JAN. A SKANSEN FÖR SVEN HEDIN som talar från Renbergets spets.
(Foto. Almborg & Preinitz, Sthlm.)

FRÅN SICILIENS INNANDÖMEN.

EFTER FOTOGRAFIER.

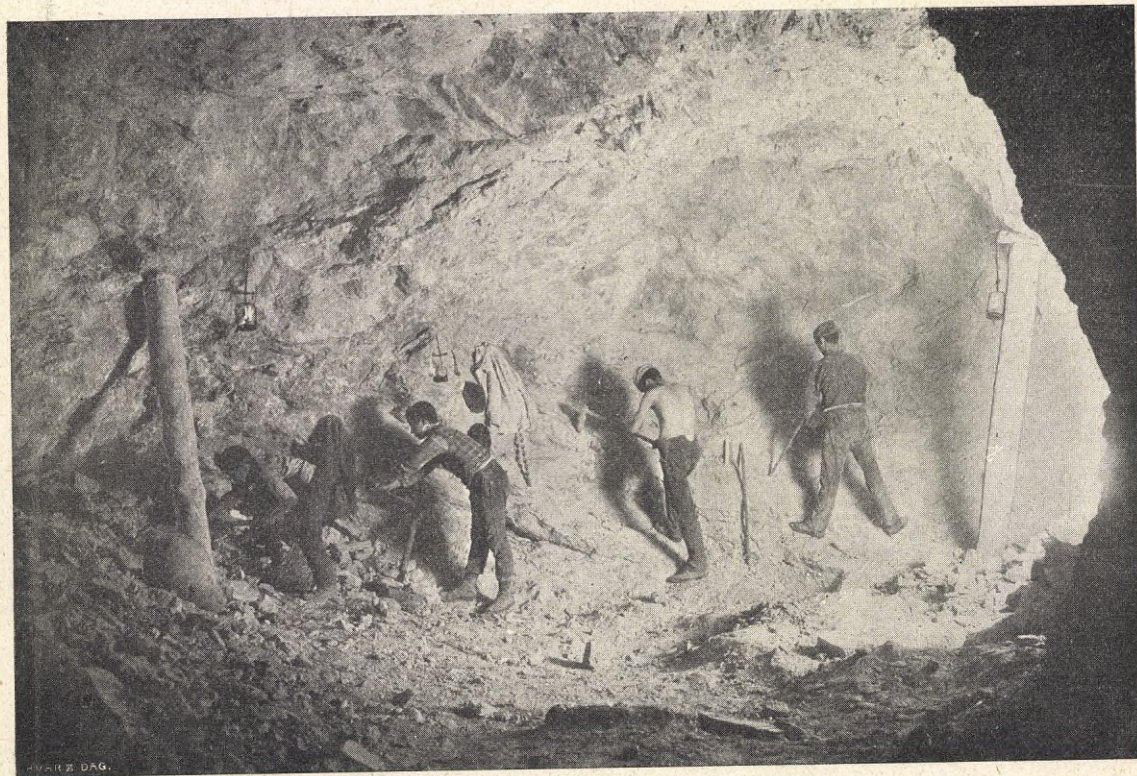

SICILIENS SVAFVELGRUFVOR: SMÅLTHYTTORNA.

Kliché: Bengt Skjerve.

Sicilien är alltjämt ett föremål för hela den civiliserade världens uppmärksamhet, uppskakat som hvar kännande människa varit och är öfver den sin like saknande tragedi, som hemsökt den gudasköna ön — "solön". Vi ha därför rott det i dessa dagar ha sitt särskilda intresse att återge några bilder från Sicilien, och vi ha då valt dem från ett område relativt litet känt af främlingar: Trakterna för svafvelgrufvedriften, sedan gammalt en hufvudinkomstkälla för öns invånare. Som bekant importeras härifrån betydande kvantiteter svafvel för våra sulfitfabriker.

En af Italiens rikedomar utgöres af svafvet. Det förekommer ymnigt särskildt i de sydligt belägna vulkanernas lava, men påträffas äfven i Toscana, i San Filippo och i grottan San Fedele nära Siena. Mycket ryktbara voro i forna tider svafvelgrufvorna vid Pozzuoli (Neapel) i den vulkaniska trakt, som af de gamle kallades "De flegreiska fälten" och där man ännu kan

SICILIENS SVAFVELGRUFVOR: GRUFARBETARE I ETT UNDERJORDISKT SCHAKT.

Efter fotograf

SICILIENS SVAFVELGRUFVOR: VY ÖFVER EN SVAFVELGRUFVA.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

se Solfataras utslöknade krater. Efter utbrottet 1198 ger denna krater ifrån sig ett buller, som man hör på långt håll, och utslungar vattenånga innehållande svafvelväte, hvilket vid beröringen med luften genast utfaller gediget svafvel. Förekomsten af detta mineral har åt en grotta, som finnes i ofvannämnda trakt, gifvit namnet Svafvelgrottan.

Men det verkliga svafvellandet är Sicilien. Redan i Liparis arkipelag, helt nära Siciliens norra kust förekommer svafvel i ansenliga kvantiteter, och egendomligt är att, om man på den ö, som ger hela arkipelagen sitt namn, gräver på äfven ett ganska obetydligt djup, synes en svafvelluktande rök utveckla sig. Den rikedom som finnes på ön Vulcano af samma grupp, gaf upphof åt en anläggning för svafvels utnyttjande, men denna förstördes af en eruption år 1881.

Hvad Sicilien beträffar, intager svafvet icke endast det främsta rummet bland öns mineralprodukter, utan

är också en af dess mest betydande exportartiklar, och detta till den grad att några hamnar lefva helt och hållet därpå. Svafvet frambringas i de mellersta och sydliga delarna af Sicilien, såsom i Capo Bianco, Capo Rosello, i de öster om Girgenti liggande bergen, i Aragona o. s. v. Catania, den stora hamnstaden sydost om Etna, är huvudorten för utförseln. Från Empedocle, Girgentis nuvarande hamn, är svafvelexporten utomordentligt liflig, och på den plats längs stranden, som kallas "la Marina", finnas stora magasin af produkten.

Siciliens svafvel förekommer ofta i skikt, åtföljdt af märgel, gips och koksalt.

Brytandet af mineralet, som innehåller svafvel, och öfriga åtgärder för dess framställande utgöra ett mödosamt och dessutom för hälsan farligt arbete, hvilket till på köpet tidtals lider afbräck genom att våldsamma skyfall delvis sätta grufvorna under vatten.

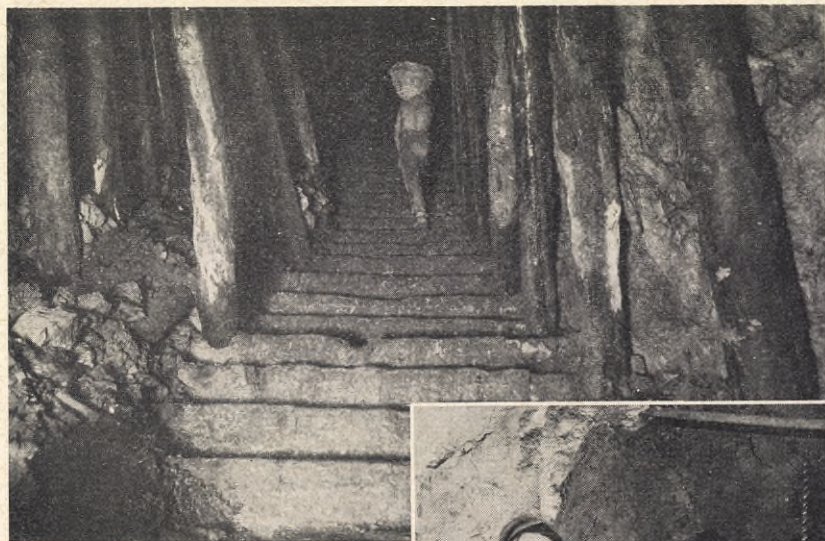
Då man nalkas en svafvelgrufva, ser man redan på af-

Efter fotograf

SICILIENS SVAFVELGRUFVOR: LINBANOR FÖR SVAFVELTRANSPORT.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

SICILIENS SVAFVELGRUFVOR:

stånd lätta rökmoln uppstiga från smälthyttorna, de s. k. *calcarone*, belägna utanför gruföppningarna. I bergets inre, ofta på ett djup af 200 m., arbeta till midjan blottade män med att bryta ut råsvaflet. Detta bäres sedan af alldeles nakna gossar, i åldern af 13 till 17 år, hvilka flämtande och stönande med bortåt 20 kg. tunga säckar på ryggen knoga uppför en mängd slippriga och nötta trappsteg ledande till de öfre gångarne, där andra arbetare ta emot mineralet och forsla det på transportbanor eller bära det i korgar till upplagsplatserna. Sedan lägges råsvaflet i de ofvannämnda *calcarone*, d. v. s. murade trattformiga gropar, där det antändes och kommer i smältning samt genom en i gropens undre del anbragt öppning som en flytande massa nedrinnes i ett rektangulärt kärl af bestämd storlek och så småningom stelnar.

Klubb - Bengt Sjöberg

SICILIENS SVAFVELGRUFVOR: GRUFARBETARE OCH »CARUSI» (LÄRLINGAR).

Klubb - Bengt Sjöberg

FRÅN DE UNDERJORDISKA SCHATKEN.

I grufvans heta och fuktiga luft andas man endast med svårighet, och i de djupast belägna grufvorna kan hettan sommartiden uppgå till 50 grader Celsius och däröfver. I dessa måste dock i allmänhet maskiner användas i stället för *carusi*, som de stackars pojkarna kallas. Men befolkningen ser ej maskinerna med blida ögon, ty för många familjer är det nödvändigt att barnen på detta sätt bidra till uppehållet. De som äro sysselsatta i grufvorna erhålla i lön från 1 till 3 francs om dagen för 8 timmars arbete (mellan 7 f. m. och 3 e. m.) Mat ha de med sig och äta den därnere under jorden. Ofta måste arbetarne gå långa vägar, innan de börja sitt dagsverke, ty bristen på drickbart vatten gör det omöjligt för dem att bo inom grufdistriktet.

DET NYFÖRLOFVADE PARET, ÄRKEHERTIGINNAN RENATA AF ÖSTERRIKE OCH FURST VON RADZIWILL.

FURSTLIGA FÖRLOFNINGAR.

Prins *Hieronymus Radziwill*, härstammade från den gamla lithauer-släkten, kommer att inom kort fira sitt bröllop med *Renata Maria*, 2dra dotter till ärkehertig Karl Stephan af Österrike och hans gemål Maria Theresia.

Prins *Bernhard Lippe-Biesterfeld* har väckt en viss uppmärksamhet genom att först stöta sig med tyske kejsaren, hvarpå han genast tog afsked ur tyska armén, och sedan förlovva sig med den fränskilda grevinnan von Oeynhausén, dotter till frhn. Aschwin von Sierstorpff-Cramm.

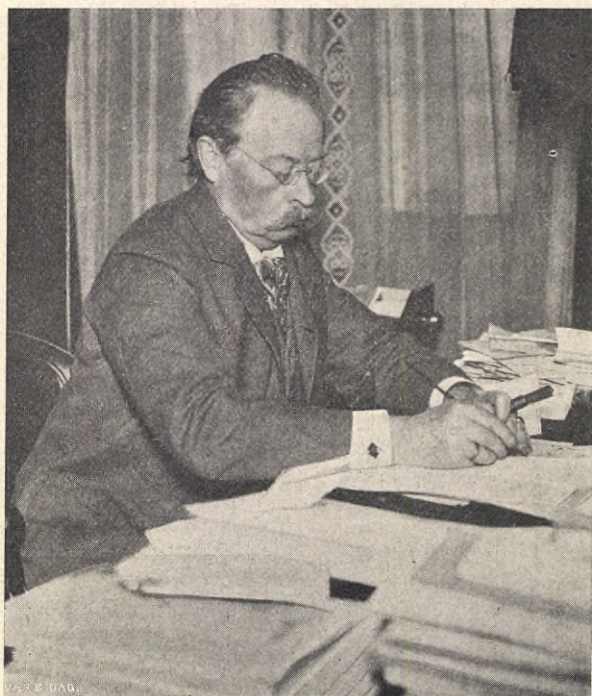
Tyskland sörjer en af sina nationale diktare — *Ernst v. Wildenbruch* afled d. 15 jan. Sina största lagrar skördade W. som dramaturg — hans på Preussens och Tysklands största moment och gestalter byggda dramer voro sceniskt levande och flammande af för tyskarne välbehaglig lokalpatriotism. Han var idealist — och en smula patetiker: men hans språk var kärntullt och rikt; och fosterlandet satte han högre än allt.

Yuan-Shi-Kai — den store kinesiska statsmannen med de frisinnade åsikterna — var allt sedan boxare-upprorets betvingande den mäktigaste mannen i Kina — nu är han störtad från maktens tinnar och beröfvad alla sina värdigheter.

Regenten har låtit de europeiska makterna förstå att intet i den kinesiska utvecklingskursen blifvit ändradt genom den märklige vicekungens störtande.

PRINS BERNHARD LIPPE-BIESTERFELD.

ERNST von WILDENBRUGH. †

DEN STÖRTADE KINESISKE STATSMA NNEN YUAN-SHI-KAI.

Till den i Amerika ytterst arfattiga kedja af däggdjur, som sammanknyter nutidsfaunan med fossilen, har i Centralamerika fogats en relativt okänd länk af stort intresse. Det är det insektätande däggdjuret *Solenodon*, hvaraf endast två arter äro kända, en å Cuba och en å San Domingo.

Ehuru *Solenodon* är ett insektätande djur liknar den såväl näbbmössen som de tandtattiga och är mera lik vissa fossila däggdjur än något nu lefvande.

Solenodon hade under många år ansetts utdöd, då för några år sedan en amerikansk veten-

1. SMÅBARNSSKOLA PÅ GRÖNLAND.

skapsman lyckades fånga tre exemplar, de troligen enda nu lefvande, af San Domingo-solenodon — de finnas nu i Amerikanska naturhistoriska museet i Newyork.

Det är en af de slöaste och dummaste varelser som kan tänkas — en kvarleva af ett primitivt släkte, hvars härstamning återstår att bevisa.

*

Australien har sin landsplåga i kaninerna, och Amerikas vä-ter sin i präriehundarne, dessa glupska, skygga och rörliga små tjuftvar, som sköfva alla åkerfält. Deras fruktsamhet är otrolig, och de ha nu blifvit så outhärdliga, att regeringen måst taga itu med frågan om deras utrotande. Och snart torde präriehundarnes dagar vara räknade.

2. SOLENODON.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

Öfver fotografier.

3. FOSSIL TRÄDSTAM FÖRVANDLAD TILL AGAT.

Af Pierpont Morgan har Paris' naturhistoriska museum som gåtva erhållit en stam af ett fossilt träd, som undergått förvandlingen till agat.

4. PRÄRIEHUND.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. J. WALLSTERSOON.
 Prost, kyrkoherde. — Färentuna, Svartsjö. 80 år 18 Jan.*

G. QUENNERSTEDT.
 Grosshandlare, kommunalman, arkivarie i Bibelsällskapet. — Stockholm. 60 år 29 Jan.

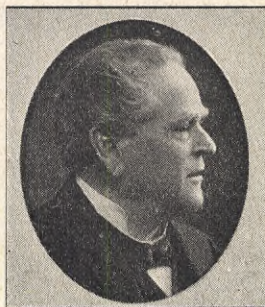
E. O. HULT.
 Apotekare. — Arboga. 55 år 2 Febr.*

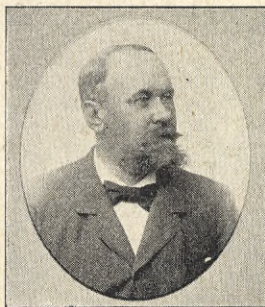
K. M. KRUSE.
 Gymnastiklärare, Kommunalman. — Landskrona. 50 år 28 Jan.

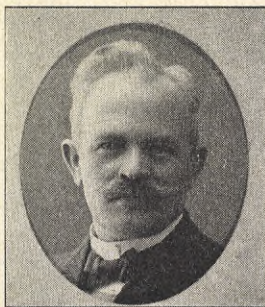
C. H. GONDRET
 Öfverste. — Iönköping. 65 år 15 Jan.*

C. THORNGREN.
 Direktör. — Linköping. 60 år 30 Jan.*

G. ODELMARK.
 Flottningschef, kommunalman. — Sundsvall. 60 år 9 Febr.

N. P. OHLSSON.
 Folkskollärare, kommunalman. — Lörby, Sötesborg 50 år 17 Jan.

M. DAHN.
 Landtbrukare. — Östra Grefvå. 60 år 20 Jan.*

C. J. G. FRIES.
 Fältin'endent, kommunalman. Linköping. 60 år 15 Jan.

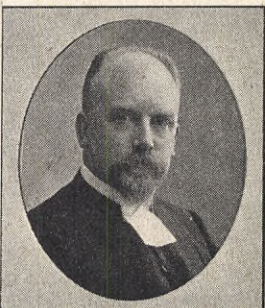
A. NYLANDER.
 V. Pastor, kommunalman. — Degerfors bruk. 50 år 23 Jan.

N. PERSSON.
 Byggmästare. — Göteborg. 50 år 29 Jan.*

O. STENBERG.
 Utnämnd till professor i målning vid Konstakademien.

E. F. LÖNEGREN.
 Utnämnd till biskop i Hernösands stift.

E. W. DJURLING.
 Grosshandlare, kommunalman. — Stockholm. 50 år 22 jan.

* Utförliga data nedan.

CARL JOHAN WALLSTERSOON. Studentexamen 47, fil. d:r 54, teol. kand. 58, prästvigd s. å., pastoralex. 65. Kyrkoherde i Norrtelje 70, kontraktsprost i Sjuhundra kontrakt 75, kyrkoherde i Färentuna 77, kontraktsprost sedan s å. Inspektör vid Norrtelje allm. läroverk 69-77, stadsfullmäktig i Norrtelje och led. i Norrteljes lasarettsdirektion. Mångårig ordf. i Färentuna kommunalslämma.

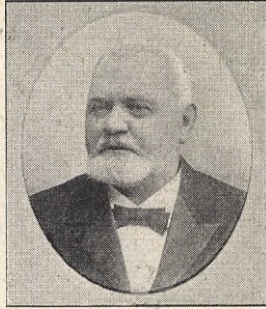
EDVARD OSSIAN HULT. Farm. kand. 73, apotekarex. 84. Apotekare i Hede, Jämtlands län 92, i Arboga sedan 06. Kommunalman. Ordf. i Vestman. läns apotekareförening 07.

CLAES HENRIK GONDRET. Underlöjtnant vid Jönköpings reg. 65, öfverstelöjtnant vid Kalmar reg. 98, öfverste i armén och älsked 02. Styrelseled. i Riksbankens afd.-kontor sedan 01.

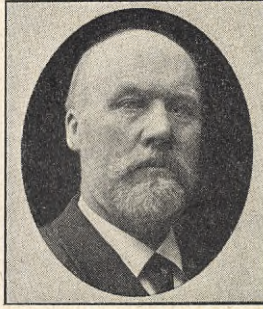
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

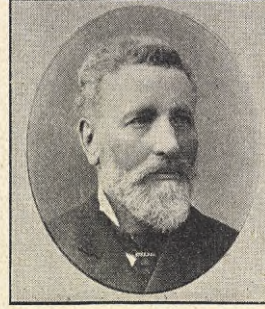
C. A. FOCK. †
Bruksförvaltare. — Uppsala.
F. 23. † 15 Jan. 09.

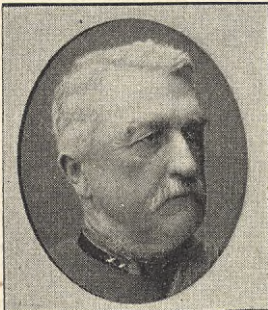
E. P. HANSSON. †
Skeppsredare — Göteborg.
F. 41. † 3 Jan. 09.*

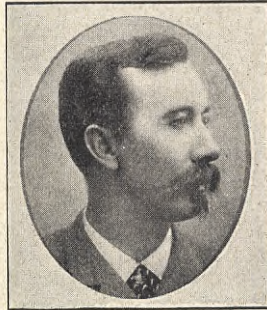
A. ANDERSSON. †
Skeppsklarerare. — Jönköping.
F. 43. † 14 Jan. 09.*

F. A. TÄGTMELJER. †
Skeppsklarerare. — Stockholm.
F. 46. † 14 Jan. 09.*

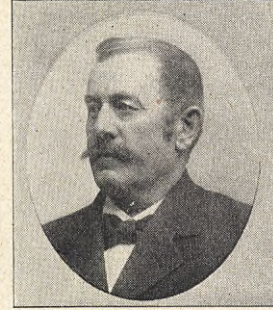
N. A. EDLING. †
F. d. Fördelningsläkare. —
Stockholm. F. 28. † 12 Jan. 09.*

P. PERSSON. †
Konstruktör. — Lunä.
F. 49. † 9 Jan. 09.*

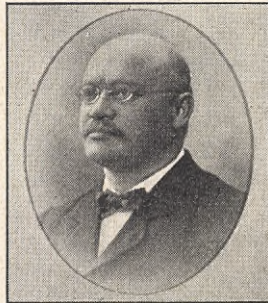
G. W. TH. GRÖNVALL. †
Öfverstelöjtn., kommunalman.
— Landskrona. F. 50. † 4
Jan. 09.

W. FRISENDAHL. †
Sparbanksskaffer, kommunal-
man — Ragunda. F. 52. † 18
Jan. 09.

F. L. BOSTRÖM. †
Bankdirektör — Sundsvall.
F. 28. † 17 Jan. 09.*

O. H. HAMRIN. †
Försäkringsdirektör, e. o. hof-
rättsnotarie — Stockholm.
F. 63. † 17 Jan. 09.*

* Utförlig data nedan.

CARL THORNGREN. Ordf. i styrelsen för Mellersta Österg. järnvägar, i Landstingets förvaltningsutskott, i Östgöta Stadshypoteksförening m. fl. bolag och institutioner; v. ordförande i centralstyrelsen för Östergötlands Ensk. Bank, i direktionen för Länslasarettet och för Ljungstedtska tekniska yrkesskolan, led af styrelsen för Allmänna Hyp.-kassan för sv. städer, Linköpings sparbank m. m. Landstingsman sedan 94. Tillhört stadsfullmäktige i Linköping 78—98 och dess v. ordförande i flera år.

MÄRTEN DAHN. Landsingsman från 81, led. af Riksd. A. K. 81—05 (bevisat 29 lag- och urtima riksdagar) därunder ledamot af tillfälliga särskilda och ordinarie utskott. Statsrevisor 87—90. Ledamot af frimans- och frilagskommittén 94—95.

NATHAN PERSSON. Ordförande i Göteborgs byggmästareförening. Led. i styrelsen för Göteborgs och Bohusläns sparbank.

ERNST PONTUS HJALMAR HANSSON † Hedersled. i Göteborgs fartygsbefälhafvareförening. Led af kyrkofullmäktige m. m.

ANDERS ANDERSSON. † Stadsfullmäktigt sedan 90, led. af landstinget 05, fattigvårdsstyr 93, af kyrkorådet, stadsfullm. beredningsutskott, af taxeringskommittén och pröfningsnämnden, af kommittén för allmän pensionering m. m. Ombudsman för sjömanshuset 87—08. Skeppsklarerare sedan 84.

FRANS* AUGUST* TÄGTMELJER † En af huvudstadens mera bemärkta affärsmän, delägare i skeppsklarerarefirman Emil R. Boman, har T särskildt gjort sig känd som auktoritet inom sjöfartens förhållande till tullväsendet.

NILS AUGUST EDLING † Studentexamen 47, med. lic. 54, kir. magister 55. Reg.-läkare vid Upplands regemente 75 och vid Svea artillerireg. från 77. Fördelningsläkare vid IV arméfördelningen 82, åsicked 02. Med. hedersdoktor 93. Läkare i Lifförsäkringsaktiebolaget Victoria 82—02.

PER PERSSON. † Uppfinnaren af den berömda stickmaskinen af den s. k. Perssonska typen. Hade öfverinseendet vid anläggandet af A-B. Per Perssons Väf- och Stickmaskinsfabrik i Stockholm. En af vårt lands främsta skyttar.

FRANS LUDVIG BOSTRÖM †. En bland stiftarne af Sundsvalls Enskilda Bank blef B. 92 medlem af dess styrelse och var intill sin död dess ordförande samt jourhavande direktör. Mångårig medlem af stadsfullmäktige.

Ateller Jäger Stockholm.

UR 2:DRÅ TABLÅN I "LYCKO-PERS RESA", uppförd vid Strindbergs-jubileet den 22 jan. å Östermalmsteatern: herr Erik Berglund (Lycko-Per) och fru Greta Strindberg (Lisa).

Det var den 15 januari som d:r *Sven Hedin* med kurirtåget anlände från Petersburg till Helsingfors, där för första gången på tre år befinnande sig bland en större samling svenskar.

Uppehållet i Helsingfors varade endast en kvart, men under denna tid hann d:r H. uppvaktas af bl. a. Svenska gillet, å hvars vägnar dess ordförande generalkonsuln d:r *David Bergström* överlämnade en synnerligt vackert utstyrd och smakfullt textad adress. Under sång och lifliga hurrarop från de närvarandes sida skedde därpå affärden till Åbo.

Efter fotografi. SVEN HEDIN HYLLAS AF SVENSKAR Å HELSINGFORS' BANGÅRD.

VÅRA PRISTAGARE.

Vid omröstningarna om Hvar 8 Dags litterära oktober-, november- och decembertäflingar 1908 blef som förut meddelats pristagaren i den första af dessa *Karin Herrlin* för berättelsen "Midsommar", inf. i n:o 3, i den andra *Alfhild Kylberg* för ber. "Kärleksbrevet" i n:o 7, i den tredje och sista *Edit Larsson* för ber. "En juldröm" i n:o 10.

Efter fotografi. KARIN HERRLIN.

ALFHILD KYLBERG.

Kliché: Bengt Silfverparre. EDIT LARSSON.

Efter porträtt. AUGUSTA ÖHRSTRÖM-RENARD. Framstående svensk sånglärarinna i New-York. Kliché: Bengt Silfverparre.

En framstående sånglärarinna i New-York är fru *Augusta Öhrström-Renard*, på sin tid en i Sverige ansedd konsertsångerska.

Augusta Öhrström studerade redan som liten flicka piano och violin, debuterade vid 17 års ålder vid en oratoriekonsert i sin födelsestad Göteborg och vann därvid erkännande för sin vackra röst och stora begåfning.

Under tre års tid tillhörde hon K. Operan, därunder hon utförde betydande mezzo-sopranpartier. Därpå begaf hon sig till Paris, och har hon nu i New-York vunnit anseende och framgång som sånglärarinna.

Hon är i äktenskap förenad med mr Fred. O. Renard.

H. 8. D:s premier. För detta nr ha två andra premier — utöfver honorar — å kr. 10: — hvardera utdelats, ett till fotografen Wulff, Stockholm, för foto. af Nordiska spelens kommittéer å sid. 275, och ett för berättelsen "När den första länken brast".

18^E HÄFTET INNEHÅLLER:

Karl Starbäck. — Tvenne gruppbilder. — Svenska bilder för dagen. — Stockholms nyaste storstadshotell. — Hyllningar för August Strindberg och Sven Hedin. — Från Siciliens innandömen. — Brokigt utomlandsnytt. — Veckans porträttgalleri. — Våra litterära pristagare. — Augusta Öhrström-Renard.

OBS! Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.